

Можливості диференційної діагностики поодиноких вогнищевих уражень легень запального генезу

Ліскіна І.В., Загаба Л.М., Мельник О.О., Кузовкова С.Д., Гренчук А.Ф.

ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України», м. Київ, Україна

Обґрунтування. Згідно із сучасною термінологією одичне легеневе вогнище (ОЛВ) – це утворення відносно округлої форми з досить чіткими межами, не більш як 3 см у діаметрі, що не поєднано з ателектазом, лімфаденопатією межистиння, плевральним випотом, можливою присутністю кальцинатів або кавітації. Етіологія таких утворень у край різноманітна, та саме від неї залежить подальша медична тактика в кожному випадку.

Матеріали та методи. За результатами 5-річного аналізу ОЛВ серед пацієнтів клініки інституту було встановлено, що утворення запальної природи становлять близько третини від усіх спостережень. У цій групі частка вогнищ специфічного туберкульозного (ТБ) запалення становила

40,0 %. Діагностували найчастіше туберкуломи (36 випадків, 78,3 %), значно рідше – вогнищевий ТБ (2 випадки, 4,3 %) й інфільтративну форму ТБ (5 випадків, 10,9 %).

Результати та їх обговорення. Наводимо основні клініко-лабораторні показники пацієнтів, у яких кінцевий клінічний діагноз був «ТБ легень», порівняно з відповідними показниками всієї групи випадків вогнищевих уражень запальної природи (табл.).

Висновки. При ТБ легень істотно ($p < 0,001$) переважають правобічна локалізація й округла форма ОЛВ. Мікробіологічне дослідження виявило мікобактерії у 22 % випадків ТБ. Найбільшу результативність визначення етіології ОЛВ забезпечує морфологічне дослідження операційного матеріалу.

Таблиця. Порівняння клініко-лабораторних даних у разі вогнищевих уражень легень запального генезу й обмежених форм ТБ легень, абс. (%)

Показник	Легеневі вогнища запальної природи (n=107)	ТБ легень (n=46)
Стать пацієнтів, ч/ж	36/71	18/28
Середній вік, роки	45,7±1,4	40,6±1,8
Наявні скарги з боку дихальної системи	57 (53,3)	20 (43,5)
Кількість вогнищ загалом	135	54
1	84 (62,2)	40 (74,1)
2	16 (11,9)	4 (7,4)
3	7 (5,2)	2 (3,7)
Локалізація:		
• права легеня	76 (56,3)	43 (79,6)
• ліва легеня	59 (43,7)	11 (20,4)
Середній розмір вогнища	1,7±0,1	1,7±0,1
Форма утворення:		
• округла	74 (54,8)	36 (66,7)
• неправильна	61 (45,2)	18 (33,3)
Морфологія вогнищ за КТ-зображенням:		
• чіткі, гладкі контури	52 (48,6)	22 (47,8)
• променисті контури	23 (21,5)	5 (10,9)
• тяжі до плеври	14 (13,1)	9 (19,6)
• часткове звапнення	15 (14,0)	10 (21,7)
• деструкція	18 (16,8)	7 (15,2)
Мікробіологічне дослідження на виявлення МБТ*	84/10 (78,5/9,3)	43/10 (93,5/21,7)
Молекулярно-генетичне дослідження*	45/4 (42,1/3,7)	20/4 (43,5/8,7)
Морфологічне дослідження біопсій*	38/12 (35,5/11,2)	7/2 (15,2/4,3)
Морфологічне дослідження операційного матеріалу*	84/67 (78,5/62,6)	42/38 (91,3/82,6)

Примітка: * загальна кількість досліджень / випадків установлення етіології.